

MAKİNA KORUYUCULARI YÖNETMELİĞİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığından:

Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 17/05/1983

Yayımlandığı Resmi Gazete No: 18050

Amaç:

Madde 1 - Bu yönetmelik, 23 Mayıs 1967 tarih, 872 sayılı Kanunun uygulanması ve 1475 sayılı İş Kanununun 74. maddesi uyarınca yürürlüğe konmuş olan tüzüklerin ilgili hükümlerine açıklık getirilmesi amacıyla çıkartılmıştır.

Kapsam:

Madde 2 - Bu yönetmelik sanayi ve ticaretten sayılan tüm işyerlerini kapsar.

Tanımlar:

Madde 3 - Bu yönetmelikte geçen:

"Makina" deyimi; bir tür enerjiyi başka bir tür enerjiye çevirerek veya insan gücü ile belirli işler yapan çeşitli kısımlardan meydana gelmiş araçları,

"Koruyucu" deyimi; makinaların transmisyön düzenlerinde hareketli parçalarında ve operasyon noktalarında kullanılan koruma düzeni ile güvenli olmayan durumlarda kullanılacak durdurma sisteminin tümünü,

"Transmisyön düzeni" deyimi; güç aktaran milleri, volanları, kasnakları, kayışları, kaplinleri, muyluları, bilyeleri, krankları, kavramaları, dişli düzenlerini, zincir ve dişlisi gibi elemanları,

"Hareketli parçalar" deyimi; makina ve tezgahlarda güç aktarmayan ancak hareket eden (örneğin planyaların kalem tespit başlıkları, besleme merdaneleri, vargel tablaları vb. gibi) elemanları,

"Operasyon noktaları" deyimi; makina ve tezgahta talaş kaldıran, şekillendiren, delen, ezen, kesen veya başka şekilde işlem yapan kısım ile iş alıp verirken tehlikeli olan bölgeleri,

"Durdurma düzeni" deyimi; konveyör kayışlarının yanlarında bulunan güvenlik halatları, koruyuculara kilitleri, imdat düğme ve frenleri, asansör paraşütleri gibi güvenli olmayan durumlarda sistemi durdurmaya sağlayan düzenekleri belirtir.

Koruyucuların özellikleri:

Madde 4 - Koruyucular, operatör ile makina ve tezgahta görevli diğer personeli kaza, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı koruyacak, parça sıçraması, gaz, toz intişarı gibi durumları da önleyecek nitelik ve biçimde olacaktır. Koruyucular, tezgahta doğrudan ilgisi olmamakla birlikte tezgaht veya makina çevresinde bulunanların da hareket eden kısımlarla temasını önleyecektir.

Madde 5 - Koruyucuların tasarımı ve tezgaht üzerinde tespiti, tezgahta çalışanları engellemeyecek, üretimi aksatmayacak ve kaliteyi bozmayacak biçimde olacaktır.

Madde 6 - Koruyucular amaca uygun kullanılması kolay, sağlam ve dayanıklı olacak, gerektiğinde çıkarılmadan bakımı yapılabilecek şekilde olacaktır.

Koruyucu aralığı:

Madde 7 - Pres giyotin ve benzeri tezgahlarda koruyucu aralığı ile operasyon noktasına olan uzaklıklar aşağıda verilmiştir.

Koruyucu Aralığı Koruyucunun Operasyon

(en çok mm) noktası uzaklığı (mm)

6	0 - 30
10	38 - 53
13	53 - 78
16	78 - 130
20	130 - 155
22	155 - 180
32	180 - 206

Bu ölçüler esas olmakla birlikte, çalışan elini düz olarak tezgah tablası üzerinde hareket ettirdiğinde, koruyucu aralığından geçen parmak uçları operasyon noktasına ulaşamayacaktır.

Koruyucu uygunluğu:

Madde 8 - Koruyucular, 04/12/1973 gün ve 7/5583 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kabul edilen, 11/01/1974 tarih ve 14765 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü"nin Beşinci kısım iki, yedi, sekiz ve dokuzuncu bölümlerinde yer alan hükümlere uyacak nitelikte olacaktır.

Operasyon noktasının korunması:

Madde 9 - Her makinanın özelliğine göre operasyon noktaları uygun koruyucu içine alınacak, varsa ilgili Türk standardına uygun olacaktır. Hareketli kısımlar da aynı şekilde korunacaktır.

Koruyucu standardı:

Madde 10 - Yurt içinde yapılan makina ve tezgahların koruyucuları yapımcı firma tarafından ilgili Türk standartlarına uygun olarak yapılacaktır. Türk Standardı olmayan koruyucular için yapımcı firma Türk Standartları Enstitüsünden uygun koruyucu standardının yapılmasını isteyecektir.

Ancak standart hazırlanıncaya kadar Türk Standartları Enstitüsünün göstereceği esaslara uyacaktır.

Koruyucusu olmayan makina:

Madde 11 - Koruyucu olmayan makina ve tezgahların yapımına, satılmasına, sergilenmesine, kiralanmasına veya devredilmesine izin verilmeyecektir. Bu konuda gerekli görülen durumlarda il ve yerel yönetimler ile güvenlik kuvvetleri yardımcı olmakla yükümlüdürler.

Koruyucusuz kullanılan makinalar:

Madde 12 - İthal edilmiş veya yerli yapım olup, koruyucusu olmayan ve halen kullanılmakta olan makina ve tezgahlar için Çalışma Bakanlığı ilgili Bakanlıkların görüşünü alarak "Genel Koruyucu Standartları"nın hazırlanmasına teknik yönden katkıda bulunacak ve söz konusu makinalara uygun koruyucuların yapılmasını ve kullanılmasını sağlayacak tedbirleri alacaktır.

Koruyucusuz makinalarda çalışma yasağı:

Madde 13 - Koruyucusu olmayan makina ve tezgah kullanılmayacaktır. Hiçbir işçi işçiden bahis konusu koruma düzeni olmayan bir makina veya tezgahı kullanması istenmeyecektir.

İşçiler de koruyucuyu etkisiz duruma getirerek çalışmayacak veya böyle çalışmakta direnmeyeceklerdir.

İşçilere eğitim:

Madde 14 - İşveren makina koruyucularıyla ilgili mevzuattan işçileri haberdar edecektir. İşveren aynı zamanda bu makinaların kullanılmasından doğacak tehlikelerden bu hususta önceden alınacak tedbirlerden de uygun bir şekilde işçileri haberdar edecek ve gerekiyorsa eğitecektir.

Uygulama:

Madde 15 - Bu yönetmeliğin İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği ile ilgili hükümleri Çalışma Bakanlığı; Mecburi Türk Standartları kapsamına giren yapımla ilgili hükümleri Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı; ithalatla ilgili hükümleri Ticaret, Sanayi ve Teknoloji ve Gümrük ve Tekel Bakanlıkları tarafından uygulanır.

Ceza:

Madde 16 - Bu yönetmelik hükümlerini yerine getirmeyenler hakkında İş Kanununun ilgili ceza hükümleri uygulanır.

Yürürlüğe girme:

Madde 17 - Yönetmeliğin; 9, 10, 11 ve 12 inci maddeleri yayın tarihinden sekiz ay sonra, diğer maddeleri yayın tarihinde yürürlüğe girer.